

Rapport fra den 22. Schlingel International Filmfestival for Børn og Unge 25/9 – 01/10-2017 Af Astrid Skov-Jakobsen

I den sidste uge af september var jeg inviteret til den østtyske by Chemnitz for at sidde i den økumeniske jury ved Schlingel filmfestival for børn og unge. En international filmfestival, velbesøgt af filmfolk fra nær og fjern, hvoraf mange blev boende hele ugen for at introducere og diskutere deres film med børn og unge fra lokalområdet.

I DDR-tiden gik byen under navnet Karl-Marx-Stadt, og de rødder er endnu ikke helt glemt. Prominent placeret på en af byens hovedgader står nemlig en ubegribelig stor statue af Marx' hoved og overvåger byens centrum. I denne uge måtte den intense statue af Marx dog tage anden parket som byens kulturelle seværdighed. Jeg tilbragte størstedelen af min tid i byens CineStar placeret i øverste etage af et indkøbscenter i byens midte, som det sig hør og bør i sådanne moderne industribyer.

Hver dag fra tidlig morgenstund til sen aften rejste jeg og de andre publikummer hele verden rundt, helt ud til kanten af geografikortet og i visse tilfælde også derudover og ind i fantasi-, fortids- og fremtidsverdener. Hver morgen fik Marx' hoved dog et godmorgen med på vejen, og hver aften et godnat, på den lige vej frem og tilbage mellem hotel og biograf – helt tilsidesat var han ikke.

Schlingel filmfestival blev i år holdt for 22. gang, dog var det kun det andet år med deltagelse fra en økumenisk jury. Som jury blev vi præsenteret for et foruroligende bredt udvalg af film, da vi helt selv havde mulighed for at sammensætte vores program. Da der desværre ikke fandtes timer nok i døgnet til at se alle film ved festivalen, medførte det svære til- og fravalg. Her kunne man godt have ønsket sig et mere strømlinet konkurrenceprogram fra festivalens side – det er nemlig ikke så ligetil at træffe sådanne valg udelukkende baseret på en films synopsis.

Vi endte dog med et varieret program på 13 film fra hele verden og med repræsentanter fra hver af filmfestivalens fem kategorier: børnefilm, juniorfilm, ungdomsfilm, animationsfilm og Blickpunkt Deutschland. Da vinderen af den økumeniske jurys pris skulle findes, var der da heller ingen tvivl om, at vi havde fundet frem til den rette.

Brasiliansk vinderfilm og tysk anbefaling

Vores valg faldt på den brasilianske film **Sobre rodas** (instr. Mauro D'Addio, 2017) fra

Sobre rodas (= On Wheels)

juniorfilmskategorien. Det var en film, der straks skilte sig ud fra mængden med sin medrivende fortællefærdighed, sin åbenbare respekt for barnet som individ og sit positive budskab om at møde livets udfordringer lige på med humor, omsorg og modstandskraft. Lucas og Lais drager ud på en rejse sammen. Den egenrådige Lais vil finde den far, hun aldrig har kendt, mens Lucas er på jagt efter selvstændighed og eventyr væk fra forældrenes urolige omsorg, efter en tragisk ulykke året forinden har gjort ham lam. Lais er på cykel, og Lucas er i kørestol, men der er fart i de hjul – sammen er de et charmerende makkerpar. Undervejs opstår der et rørende bånd mellem de to – en kærlighed der ser ud over den andens umiddelbare begrænsninger og mangler. Sød, sjov, velspillet, til tider lidt uhyggelig og med velplacerede stænk af sprælsk fantasi, der ikke distraherer fra filmens jordbundne rødder. **Sobre rodas** er en atypisk road movie, hvor rejsen i sidste ende viser sig at være destinationen.

Udover selve prisen havde vi også mulighed for at tildele en udmærkelse. Det var måske næsten uundgåeligt, at sådan en udmærkelse i skyggen af Marx og blandt resterne af en socialistisk betonarkitektur skulle tilfalde en film, der med stor følsomhed tegnede et lille portræt af DDR. Den tyske film **Zuckersand** (instr. Dirk Kummer, 2017) blev vist i kategorien Blickpunkt Deutschland og er svær at kategorisere som en egentlig børnefilm. Der er i stedet tale om en voksenfilm, der benytter sig af børn i hovedrollerne. Venskab er endnu engang fortællingens dramatiske omdrejningspunkt.

Fred og Jonas er bedste venner, men de kommer fra to vidt forskellige hjem. Freds far er loyal DDR embedsmand, mens Jonas' mor først og fremmest er loyal overfor sin tro, som ikke står i høj kurs hos staten. Året er 1979, og Jonas' mor har søgt om udrejsetilladelse. De to drenge exceptionelle venskab trues nu af adskillelse, og de må finde en løsning – de kunne jo f.eks. grave et hul til Australien og mødes der! **Zuckersand** bruger barnets åbenhjertige nysgerrighed over for den store vide verden til at udforske abstrakte koncepter som ægte solidaritet og hvordan der bliver plads til sjælen i et system, der kvæler sine borgere i beregnende bureaukrati.

Zuckersand

Tian Lai Meng Xiang (= Ballad From Tibet)

Blinde børn og venskab frem for alt

Der melder sig næsten altid nogle fælles temaer ved sådan en filmfestival, og Schlingel 2017 var ingen undtagelse. Børn, der skal navigere med fysiske handikap, var ét af de mere fremtrædende af slagsen – et tema der også optrådte i vores vinderfilm **Sobre rodas**. Fra Kina så vi en sanselig 'feel-good' film bygget på en sand historie om nogle blinde børn fra Tibet, der ønskede at optræde i en talentkonkurrence. **Ballad From Tibet** (instr. Zhang Wei) giver en fin filmiske skildring af blindhed. De veltegnede karakterer, der blev spillet af et charmerende kuld unger med en fremragende indbyrdes kemi, bidrog til at skabe en medrivende fortælling. At dømme efter publikums reaktioner, blev børnene i biografens taget med på en storslået rejse over de tibetanske bjerge, præcis som den i filmen.

Le coeur en braille (Hjertestreng)

Fra Frankrig så vi den velproducerede **Le coeur en braille** (instr. Michel Boujenah, 2016), ligeledes om blindhed, dog uden den samme æstetiske friskhed som **Ballad From Tibet**. En sød og lidt konventionel film om en ung pige der lider af en øjensygdom, der gør hende blind. Allerhelst vil hun bare spille cello og bevare sin selvstændighed. Historien fortælles hovedsageligt gennem øjnene af den dreng, der forelsker sig i hende, og her forsvinder pigen desværre en smule i den karismatiske unge mands historiefortælling.

Tyskland bød på film om en ung hesteglad pige med hjerteproblemer og en film om en ung pige der kæmpede med sin astma: hhv. **Rock my Heart** (instr. Hanno Olderdissen, 2017) og **Amelie rennt** (instr. Tobias Wiemann, 2017).

Fælles for alle filmene var budskabet om ikke at lade sig begrænse af ens fysiske hæmninger. Livet skal leves, og det med gåpåmod og livskraft. Fine budskaber, som det dog kan være svært at behandle på film uden at falde i den frygtede kliché-gryde. Det gjorde **Sobre rodas** ikke, og det i sig selv er en bedrift.

Eventyr og innovation fra Sydkorea

En film der ikke fik tildelt nogle priser ved festivalen, men som netop derfor fortjener særlig nævnelser i dette skriv, er den sydkoreanske ungdomsfilm **Vanishing Time: A Boy Who Returned** (instr. Uhm Tae-hwa). Filmen blev vist på festivalens første dag, og dens fantasifulde verdensforståelse og modige behandling af tunge emner såsom selvmord og ensomhed blev hængende længe efter festivalens afslutning. Filmen er ikke uden mangler, med en til tider både rodet og ufuldstændig verdensbeskrivelse, men det mørke eventyr viste sig at være en ener ved festivalen, og den demonstrerede en betagende sans for at udfordre og eksperimentere både æstetisk og narrativt. I en overvældende leg med genre tager filmen afsæt i temaer, der hører til det klassiske teenagedrama.

En ung pige er outsider i skolen, fremmedgjort over for de andre og sig selv i de svære år mellem barn og voksen. Hun finder dog en enkelt ven, de udvikler et hemmeligt sprog, forstår hinanden som ingen andre, men så sker der noget. Vennen forsvinder, hun er forladt og alene igen, uden sit holdepunkt. Og så udfolder der sig ellers et mørkt eventyr uden lige.

Vanishing Time: A Boy Who Returned

Drengen er hverken kidnappet eller slået ihjel, som de voksne tror. Nej, han er fanget i tid. Verden står stille, imens han bliver ældre. Han bevæger sig gennem frossen tid, en frossen verden. Den velkendte teenagefornemmelse af at være på standby i sit liv, som hverken barn eller voksen, sættes på spidsen ved brug af fantasy-genrens fortællerredskaber. En mørk og tragisk fantasyfilm krydret med en højst mærkværdig kærlighedshistorie. Det er en film, der tør udfordre ungdomsfilmens konventioner, og det skal den have ros for.

Identitet og individet

Festivalens største vinder blev den britiske ungdomsfilm **Just Charlie** (instr. Rebekah Fortune, 2017). En sympatisk og følsom skildring af den unge dreng Charlie, der kæmper med åbenbaringen om, at Charlie i virkeligheden er en pige. Denne erkendelse er bestemt ikke nem for Charlie, og den bliver ikke gjort nemmere af at hendes fodboldfikserede far har svært ved at forholde sig til sønnens forsvinden og datterens tilblivelse. Med nik til tidligere britiske film som **Billy Elliott**, dog uden samme slagkraftige humor og charme, er **Just Charlie** en fin og pædagogisk, omend lidt tør, film om køn og identitet.

Identitet er naturligvis et grundfokus i ungdomsfilmens regi, og emnet blev behandlet med mere eller mindre succes i løbet af Schlingel. Alt fra ungdomsgraviditet i den ærlige og letbenede italienske film **Slam: Tutto per una ragazza** (instr. Andrea Molaioli, 2016), til slummen i Chile i den lidt rodede og ufokuserede åbningsfilm **Niñas araña** (instr. Guillermo Helo, 2017 – Spider Thieves), gav anledning til at udforske det unge menneskes plads som individ i samfundet i samspil med de forventninger, der omslutter dem.

Konklusion

Alt i alt har det været en interessant oplevelse at se så mange forskellige internationale bud på, hvad der rører sig i de unges verden. Børne- og ungdomsfilm har den helt særlige og svære opgave at skulle underholde samtidig med at fortælle vedkommende historier, der vækker genklang hos en relativ snæver og hamrende kritisk målgruppe. At dømme efter

Just Charlie

publikummets reaktioner i løbet af ugen skete dette et utal af gange, og det selv når filmen ikke lige faldt i denne voksne seers smag. Det var en fryd at se Schlingel tage filmsnakken med børn og unge alvorligt i løbet af ugen. De velforberejede moderatorer gav det unge publikum mulighed for at dele indtryk, diskutere temaer og stille spørgsmål ved hver en visning. Film og samtalen derom, med det publikum de var tiltænkt, fik en fornem plads ved festivalen. Det var godt at se.

Filmfestivalens øvrige prisvindere

- Zipi y Zape y la isla del capitán (instr. Oskar Santos, Spanien) fik tildelt den 'Europäischer Kinderfilmpreis der sächsische Kunstministerin' af Børnejuryen.
- Just Charlie (instr. Rebekah Fortune, Storbritannien) fik tildelt 'Hauptpreis der Sächsischen Landesmedienanstalt SLM' af den internationale fagjury. Såvel som Juniorjuryens filmpris.
- Le petit Spirou (instr. Nicholas Bary, Frankrig) fik tildelt 'Preis der Stadt Chemnitz' af den Internationale Fagjury.
- Le cœur en braille (instr. Michel Boujenah, Frankrig) fik tildelt 'Sonderpreis des MDR' af den Internationale Fagjury.
- Canola (instr. Chang, Sydkorea) fik tildelt Ungdomsjuryens filmpris.
- Axolotl Overkill (instr. Helene Hegemann, Tyskland) fik tildelt 'Förderpreis der DEFA-Stiftung' af den Nationale Fagjury.
- Timm Thaler oder das verkaufte Lachen (instr. Andreas Dresen, Tyskland) fik tildelt 'Jugend- und Kinderfilmpreis des Goethe-Instituts' af den Nationale Fagjury.
- Urfin Dzjus i jego derevjanije soldatij (instr. Vladimir Toroptjin, Fjodor Dmitriev, Darina Shmidt, Rusland) fik tildelt Animationsfilmprisen.
- Amelie rennt (instr. Tobias Wiemann, Tyskland/Italien) fik tildelt ECFA-prisen.
- Colours Of Innocence (instr. Manas Mukul Pal, Indien) fik tildelt FIPRESCI-prisen.
- Za niebieskimi drzwiami (instr. Mariusz Palej, Polen) fik tildelt Publikumsprisen.